

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 565/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., Brečtanová 1, Bratislava, zastúpeného A|K|K|L advokáti s. r. o, Miletičova 5B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Peter Lukášek, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽ 16/2015 z 30. mája 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2017 v elektronickej podobe bez elektronického podpisu doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., Brečtanová 1, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 12 ods. 1 ústavy, porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením čl. 1 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 SŽ 16/2015 z 30. mája 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na to, že Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“) jej oznámila začatie správneho konania – oznámením vo veci možného porušenia povinnosti podľa § 35 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) v súvislosti s odvysielaním programu V päťici po opici, ktorý prerušil reklamou väčším počtom ako zákonom povoleným počtom prerušení v jednej polhodine vysielania.

Rada rozhodnutím č. RP/60/2015 z 27. októbra 2015 uložila sťažovateľke sankciu – pokutu vo výške 5 000 € za porušenie povinnosti podľa § 35 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka najvyššiemu súdu opravný prostriedok, ktorým sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia rady.

Najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom z 30. mája 2017 tak, že rozhodnutie rady potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

«Sťažovateľka tvrdí, že... najvyšší súd: (i) nedostatočne a arbitrárne vyhodnotil odvolací dôvod neoprávneného zásahu do slobody prejavu sťažovateľky; (ii) potvrdením rozhodnutia Rady arbitrárne uzavrel, že došlo k splneniu podmienok predpokladaných ústavou na obmedzenie slobody prejavu sťažovateľky. Sťažovateľka namieta, že vydanie rozhodnutia bez uvedenia relevantných dôvodov v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu nenaplnenia kritérií pre zásah do slobody prejavu, hoci sťažovateľka uplatnila tento odvolací dôvod, je možné považovať za vážny zásah do práva na spravodlivé súdne konanie, súdnu a inú právnu ochranu sťažovateľky. Rovnako sťažovateľka namieta, že obmedzenie slobody prejavu bez existencie dôvodov vychádzajúcich z limitačnej klauzuly článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a proporcionality (nevyhnutnosti v demokratickom štáte), je možné považovať za vážny zásah do práva na slobodu prejavu sťažovateľky.

3 Absencia kvalifikovaného odôvodnenia 3.1 Sťažovateľka jasne a zrozumiteľne formulovala svoj odvolací dôvod, v ktorom namietala, že Rada nijako neskúmala a neodôvodnila existenciu zákonného (ústavného) dôvodu na obmedzenie slobody prejavu, nakoľko sťažovateľka aj komerčné prerušovanie považuje za súčasť slobody prejavu. Sťažovateľka tiež poukázala na skutočnosť, že bez ohľadu na absenciu skúmania dôvodov pre obmedzenie slobody prejavu zo strany Rady, tieto aj tak v prejednávanej veci neboli naplnené. 3.2 Napriek výslovnému odvolaciemu dôvodu, ktorým poukázala na absolútnu neexistenciu odôvodnenie rozhodnutia Rady vo vzťahu k naplneniu podmienok pre obmedzenie slobody prejavu (skúmanie kritérií legality, legitimacy a proporcionality), najvyšší súd sa sám dopustí rovnakého pochybenie a k odvolaciemu dôvodu sa nevyjadril vôbec. Hoci na strane 20 napadnutého rozhodnutia najvyšší súd poukázal na sťažovateľkou uplatnený odvolací dôvod, v ďalšom texte len skonštatoval svoje názory na to, aký cieľ sleduje ustanovenie § 35 ods. 3. Najvyšší súd sa nijako nevyjadril k skutočnosti, že rozhodnutie Rady žiadne dôvody pre obmedzenie slobody prejavu neobsahovalo...

4 Zásah do slobody prejavu 4.1 Sťažovateľka si dovoľuje uviesť, že zásah do jej slobodného prejavu v podobe rozhodnutia Rady (a rozhodnutia najvyššieho súdu) by bol zákonný (ústavný) len vtedy, ak by (i) ohrozil niektorý z chránených záujmov podľa článku 26 ods. 4 Ústavy SR alebo článku 10 ods. 2 Dohovoru, na základe ktorých je možné

obmedziť slobodu prejavu; a zároveň ak by (ii) bolo takéto obmedzenie proporcionálne k sledovanému legitímnemu cieľu (nevyhnutné v demokratickej spoločnosti)...

4.3 Sťažovateľka uvádza, že síce bol zásah do jej slobody prejavu vykonaný na základe zákona (§ 35 ods. 3 Zákona o vysielaní), avšak tento zásah nesledoval žiaden legitímny cieľ a ani nebol proporcionálny (nevyhnutný v demokratickej spoločnosti). 4.4 Sťažovateľka uvádza, že z rozhodnutia Rady, rozhodnutia najvyššieho súdu ako aj zo skutkového stavu veci je zrejmé, že Rada a najvyšší súd obmedzili právo na slobodu prejavu sťažovateľky na základe „domnelej“ ochrany práva divákov (spotrebiteľov) pred nadmerným prerušovaním sledovaného programu a taktiež domnelej ochrany divákov pred nadmerným reklamným tlakom a zachovaním integrity diel. Bez ohľadu na to, že ani Rada ani najvyšší súd neidentifikovali, ktorý z vymedzených verejných záujmov podľa čl. 26 ods. 4 ústavy bol v prejednávanej veci legitímnym cieľom ochrany, je potrebné konštatovať, že „právo spotrebiteľov“ (ako bližšie nešpecifikovanej masy divákov) na ochranu pred nadmerným prerušovaním sledovaného programu a taktiež domnelej ochrany divákov pred nezákonným zneužitím na reklamné účely, nie je možné považovať za legitímny verejný záujem na obmedzenie slobody prejavu, nakoľko takéto právo „divákov“ Ústava SR ani Dohovor nepoznajú. ... rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré potvrdilo rozhodnutie Rady je nezákonné, vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, a tak predstavuje protiústavný zásah do slobody prejavu sťažovateľky. 4.5 Sťažovateľka uvádza, že aj informácie reklamného charakteru predstavujú obsah televízneho vysielania, na ktorý sa vzťahuje ochrana práva na slobodu prejavu. Štát v tomto prípade v súlade so svojim primárnym záväzkom zabezpečil pluralitu médií na to, aby aj táto informácia mohla byť vyhľadaná, rozšírená a spracovaná divákmi... V prejednávanej veci je preto možné konštatovať, že odvysielané informácie reklamného charakteru, (hoci mohli ísť nad rozsah povoleného vysielania reklamy) neboli spôsobilé svojou povahou aktivovať meritórne uvažovanie o obmedzení práva divákov na zabezpečenie ochrany pred nadmerným prerušovaním sledovaného programu a „už vôbec nie dostať sa do kolízie s konkrétnym verejným záujmom v zmysle čl. 26 ods. 4 ústavy alebo čl. 10 ods. 2 dohovoru, ktorého ochrana by si vyžadovala intervenciu štátu“ (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: II. ÚS/307/2014-45 z 18. 12. 2014). 4.7 Sťažovateľka trvá naďalej na svojej argumentácii, že obmedzenie slobody prejavu na základe rozhodnutia Rady a rozhodnutia najvyššieho súdu taktiež nebolo proporcionálne

(nevyhnutné v demokratickej spoločnosti) a má tiež za to, že je bez právneho významu zaoberať sa skúmaním proporcionality (aplikáciou testu proporcionality), pretože samotný zásah (rozhodnutie Rady a rozhodnutie najvyššieho súdu) nesmeroval k ochrane práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochrane verejného zdravia a mravnosti, a z tohto dôvodu nemohol byť zásah zákonný. 4.8 Pri skúmaní proporcionality zásahu je potrebné konštatovať, že obmedzenie slobody prejavu sťažovateľky nemožno považovať za nevyhnutné v demokratickej spoločnosti z dôvodu, že v demokratickej spoločnosti sa aj oblasť televízneho vysielania riadi systémom trhového hospodárstva, ktorý je závislý od dopytu a ponuky... 4.9 Ak mal štát záujem na tom, aby akékoľvek programy neboli prerušované reklamným obsahom nad určitý časovo ohraničený limit, učinil pre to zadosť tým, že v súlade so svojim pozitívnym záväzkom štátu vytvoril priestor pre pluralitu médií, v zmysle ktorej sa každý subjekt po splnení formálnych podmienok môže s ľubovoľným obsah vysielania (ponukou) uchádzať o priazeň diváka (dopyt). Je výsostným subjektívnym právom každého diváka rozhodnúť sa sledovať taký obsah vysielania, ktorý si sám zvolí...»

Na tomto základe sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva (sťažovateľky, pozn.)... podľa článku 26 ods. 1 a ods. 2 a článku 46 ods. 1 a ods. 2 v spojení s článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 a článku 10 ods. 1 a ods. 2 v spojení s článkom 1... dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 5 Sž/16/2015 zo dňa 30. 05. 2017, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 5 Sž/16/2015 zo dňa 30. 05. 2017 sa zrušuje vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť (sťažovateľke, pozn.)... trovy právneho zastúpenia vo výške 100 % na účet (právneho zástupcu, pozn.)... do pätnásť dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

Podľa § 125 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 23 ods. 1 druhej vety zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov ak sa právny úkon vykonáva podľa zákona v elektronickej podobe alebo ak podľa osobitného predpisu je náležitosťou právneho úkonu vlastnoručný podpis, osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu takého úkonu zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou, a ak podľa osobitného predpisu je náležitosťou právneho úkonu vlastnoručný podpis, ktorý musí byť úradne osvedčený, pripojí aj časovú pečiatku; to neplatí, ak osobitný predpis ustanoví, že autorizáciu je možné vykonať jedným z uznaných spôsobov autorizácie, ktorý zabezpečuje spoľahlivú identifikáciu osoby, ktorá autorizáciu vykonala, a spoľahlivé zachytenie obsahu právneho úkonu, ktorý autorizovala, ako aj zhodu medzi autorizovaným právnym úkonom a právnym úkonom, ktorý osoba autorizovala.

Ustanovenia Civilného sporového poriadku jednoznačne upravujú, že podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe musia byť autorizované podľa osobitného predpisu. Autorizácia sa vykonáva zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou. Účelom tejto autorizácie je odstránenie pochybností týkajúce sa totožnosti osoby, ktorá podanie urobila, t. j. zabrániť tomu, aby v mene podávateľa podával podania bez jeho vedomia alebo proti jeho vôli niekto iný (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1829/13 z 12. 2. 2014, pozri tiež Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 448 – 450).

V prejednávacom prípade sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, podala 7. augusta 2017 sťažnosť ústavnému súdu v elektronickej podobe – na elektronickom formulári „*Podanie na začatie konania pred ÚS SR*“. Uvedené podanie však nebolo autorizované, t. j. podpísané zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronicou pečaťou. O tejto skutočnosti, t. j. o tom, že podanie neobsahuje elektronický podpis, bol právny zástupca sťažovateľky informovaný „*Oznámením o výsledku overenia elektronických podpisov podania ePodateľňou ÚS SR*“ odoslaným 7. augusta 2017.

Podaním doručeným ústavnému súdu 11. augusta 2017 poštou sťažovateľka doplnila sťažnosť – predložila prílohy sťažnosti – „splnomocnenie“, rozhodnutie rady z 27. októbra 2015, odvolanie sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu a napadnutý rozsudok z 30. mája 2017. V lehote desiatich dní však sťažovateľka ústavnému súdu nedoručila samotnú sťažnosť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizovanú podľa osobitného predpisu.

Ústavný súd v rámci predbežného pojednania sťažnosti – pri hodnotení splnenia podmienok konania pred ústavným súdom – prihliadol aj na to, že uznesením sp. zn. I. ÚS 328/2017 zo 14. júna 2017 bola odmietnutá skoršia sťažnosť sťažovateľky, zastúpenej rovnakým právnym zástupcom, z dôvodu, že sťažnosť podaná v elektronickej podobe nebola autorizovaná a v príslušnej lehote nebola doplnená v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizovaná a sťažovateľka nedoručila ústavnému súdu splnomocnenie a príslušné prílohy. Predmetné uznesenie ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 20. júla 2017, t. j. právny zástupca sťažovateľky bol v čase podávania aktuálne prejednávanej sťažnosti oboznámený s dôvodom odmietnutia predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľky. Sťažovateľka síce ústavnému súdu doručila príslušné prílohy v listinnej podobe, avšak nedostatok, ktorý bol dôvodom na odmietnutie predchádzajúcej sťažnosti sp. zn. I. ÚS 328/2017, t. j. napriek vedomosti o ňom, neodstránila.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej

povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie ústavný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov sťažnosti nevyzýval, primerane aplikujúc § 160 ods. 3 písm. b) a § 125 ods. 2 CSP v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde, a sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017